



Julius Evola: A fasiszta „rasszizmus” és az „új ember”

2010 július 22. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Azok körében is, akik ma Olaszországban kritizálják a demokratikus rendszert és nem tagadják a fasiszmus bizonyos aspektusainak értékét, a rasszizmust általában úgy ítélik meg, mint a fasiszmus egyik sötét oldalát, amely?l jó hallgatni, minden esetben pedig úgy, mint ami egyfajta „idegen testként” került be a rendszerbe.

A faszizmus eszerint a hitlerizmus kísértete és utánzója lett volna az olasz-német szövetség, a Róma-Berlin tengely utolsó szakaszában.

E gondolkodásmódban gyakran jelent?s szerepe van annak a tévedésnek, amely a „rasszizmust” az anti-szemitizmus és a brutális zsidóüldözés egyszer? szinonimájává teszi. Így történhetett, hogy egy deklaráltan „újfasiszta” folyóirat zsidó szerz?k által összegy?jtött adatokat hangsúlyozott, próbálkozva az állítólagos folt eltávolításával és annak bizonygatásával, hogy Mussolini valójában nem volt „rasszista”, mert a faszizmus a háború alatt, az Olaszország feletti német ellen?zés legkritikusabb szakaszában úgymond nemhogy nem üldözte a zsidókat, hanem gyakran védelmezte ?ket: ezzel kapcsolatban azonban nyilvánvalóan összekevernek egy elvi kérdést azzal, ami az emberiség érzésének és a németek által használt bizonyos elítélend? módszerek iránti ellenérzésnek volt betudható.

Így helyénvaló lesz itt egy rövid helyesbítés a témáról. Három tényez?r?l beszélhetünk, amelyek 1938-ban arra indították Mussolinit, hogy érintse a faji kérdést.** 1938. augusztus 5-én egy hivatalos jegyzék kinyilvánította, hogy „a légkör immáron érett az olasz rasszizmus számára”, melynek irányelveit a Nagytanács vázolta fel ugyanazon év októberében, az els? törvényhozási intézkedéseket az „olasz faj védelméért” a következ? hónapban kihirdetve. A három tényez? közül az volt a legesetlegesebb, amely a zsidóproblémát érinti. Mussolini els? írásaiban nincsenek utalások erre a problémára. Csupán egy régi cikket lehet idézni, amely egy ismert témát említ meg, tudniillik azt, hogy az elnyomott és a közvetlen harc normális eszközeit?l megfosztott zsidó a modern világban a pénz, a nagyt?ke és a (profán értelemben vett) intelligencia által alkotott közvetett eszközökhöz folyamodott, hogy uralkodjon és megnyilvánuljon. Továbbá egy 1919-es cikkében Mussolini arról töpreng, hogy vajon a bolsevizmus, amelyet kezdeteiben londoni és new york-i zsidó bankárok támogattak, és amelynek vezet?i között (akkoriban) számos zsidó volt, nem „Izrael bosszúja-e az árja faj ellenében”.

Másrészt nem szükséges arra emlékeztetnünk, hogy az antiszemitizmus egyáltalán nem a náciizmussal jött a világra, hogy a zsidó az egész történelemben, a római kortól kezdve, ellenszenv és üldözés tárgya volt, a keresztény éraban gyakran uralkodók, pápák, zsinatok által szentesítve. Mindazonáltal el kell ismerni, hogy Olaszországban a zsidóprobléma sohasem érz?dött különösebben, és Mussolini 1938-as állásfoglalása ezzel kapcsolatban inkább politikai, mintsem ideológiai jelleg? volt. Valóban megszaporoedtak az olasz diplomaták és ügynökök jelentései arról a növekv? militáns antifasziszta ellenségeskedésr?l, amelyet zsidó elemek külföldön, f?leg Amerikában tanúsítottak: többé-kevésbé **azzal kapcsolatban, hogy Olaszország Németországgal szövetkezett,** így Mussolini végül arra kényszerült, hogy reagáljon, és **az olaszországi zsidóknak, akik néhány kivételt?l eltekintve nem adták különösebb tanújelét antifasziszta érzelmeiknek (s?t rohamosztagosok is voltak közöttük), el kellett szenvedniük nem olasz hitsorsosaik magatartásának a következményeit** ezen intézkedések miatt, amelyek azonban semmiképpen sem voltak a német intézkedésekhez hasonlíthatók és nagyon gyakran papíron maradtak. Minthogy itt a doktrínáról értekezünk, a fasiszta „rasszizmusnak” ezen aspektusával nem kell tehát foglalkoznunk: a zsidóprobléma vizsgálata a maga összetettségében más keretbe tartozik.

Ami a „fajt” illeti, err?l Mussolini gyakran beszélt. Egy olyan id?szakban, amelyben semmiképpen sem lehet hitleri befolyást feltételezni, vagyis 1921. áprilisában, egy bologna-i beszédében a faszizmus megszületését kapcsolatba hozza a „mi árja és mediterrán törzsünk mély, örök igényével, amely egy adott pillanatban fenyegetve érezte magát létezésének lényegi gyökereiben”. Ugyanebb?l az évb?l való az az állítás, hogy „a történelmet a fajjal csinálják”, és 1927-b?l a következ? mondat: „Komolyan kell vigyáznunk a faj sorsára; gondozni kell a fajt”. Sok más efféle hivatkozást lehetne megadni. 1938-ban a fasiszta párt általános kongresszusán Mussolini pontosan ezekre az el?zményekre emlékeztetett, visszautasítva azt a vádat, hogy egyszer?en a németeket majmolja, és azt is hozzátéve, hogy ahányszor csak törzsr?l beszélt, ezzel a „fajra” állt szándékában utalni. De ha az els? idézetben az „árja” kifejezésnek lehet is egy kimondottan rasszista jelentése, az összes többi esetben a fajról általános értelemben beszél, s?t, nyilvánvaló ezekben a faj és a nemzet fogalmának a konfúziója. Ez a fogalomzavar folytatódott magában az úgynevezett „Faji Kiáltvány”-ban (ebben az igencsak hevenyészett és felületes dokumentumban), ahol „olasz faj”-ról beszélt, és, e kifejezést használva, magában az 1938-as fasiszta „rasszista” törvénykezésben. **Ez természetesen abszurdum. Egyetlen történelmi nemzet sem egy „faj”.** **Eltekintve néhány eugenetikai követelést?l, ezekben a nyilatkozatokban „fajvédelemr?l” beszélve tehát csak a nacionalista álláspontnak adtak egy homályos, biologizáló és etnikai színezetet:** legfeljebb egy „történelmi etnikumot” lehetett tekintetbe venni, nem egy igazi fajt. Mindez azonban nem elég. **Ki kell emelni, hogy a fajnak a nemzettel való azonosításával és annak magasztalásával, aminek a Volksgemeinschaft (vagyis a faj-nép, a faji-nemzeti közösség vagy egység) kollektivizáló, nemzetiszocialista fogalmában kellett sajátos kifejez?dést találnia, alapjaiban demokratizálva azt, éppen a faj fogalmát sértették meg és üresítették ki.** Ahogyan K. A. Rohan helyesen állapította meg, egyetlen dolog volt még, amit a demokráciának nem sikerült

meghódítása, és az éppen az arisztokratikus értelemben vett faj: mert csak egy *elit* „fajtiszta” és csak neki van „faja”, miközben a nép pedig nép, tömeg. Zagyván azonosítva a fajt a nemzettel, olyannyira, hogy „olasz fajról”, „német fajról” stb. beszéltek, ez a bástya is leomlott, mert lerombolták. Ezért az ilyen „rasszizmus” ellen állást foglalhattunk és foglalhatunk, éppen egy arisztokratikus és hierarchikus szempontot felvállalva.



Mindenesetre a második tényező, amely a fasiszta fordulatához vezetett, elsősorban a nemzet egyfajta „faji öntudatának” a fogalmára hagyatkozott. Ez ugyancsak egy esetleges körülményhez kapcsolódott, Etiópia meghódításához és az afrikai birodalom megteremtéséhez. **E tekintetben a fasiszta „rasszizmusnak” ugyanolyan gyakorlati és nem ideológiai jellege volt, mint sok európai gyarmatosító nemzet, elsősorban Anglia magatartásának, amelyek megfelelő eszközökkel, a „faji” érzést táplálva szándékoztak megóvni a fehérek presztízsét a színes népekkel szemben és megakadályozni korcs és mesztic keveredéseket.** Nem volt-e különböző a fasiszta kormány által már 1937-ben kihirdetett dekrétum értelme sem.

Mussolini tehát csak arra szorítkozott, hogy kövesse azt, ami hagyományos volt, mielőtt a demokratikus ideológia a „népek (úgynevezett) önrendelkezésének” az elvével, amelyet a fehérek hirdettek meg, nem fordult ellenük, kiprovokálva a színes népek felemelkedését, követeléseit és felkelését, míg magukat az európaiakat is hatalmába nem kerítette az antikolonializmus pszichózisa.

Mussolini viszont elismerte az emberek „orvosolhatatlan, termékeny és jótékony egyenlőtlenségét”, vonalvezetése tehát e tekintetben koherens és szempontunkból helyes volt. A távolságokat meg kellett tartani. További lépésnek tekinthető az, amit egy 1938. szeptember 18-i beszédben mondott, amikor annak a szükségességéről beszélt, hogy az olasz emberben fel kell ébreszteni „egy világos, szigorú faji tudatot, amely nem csak különbségeket hoz létre, hanem nagyon tiszta felsőbbrendűségeket is”. Helyénvaló azonban emlékeztetni arra is, hogy egy korábbi, ázsiai egyetemistáknak tartott beszédében Mussolini állást foglalt a silány és anyagi gyarmatosítás ellen, elítélve azt a magatartást, amely a gyarmati birtokokat egyszerűen csak „nyersanyagforrásoknak és az ipari termékek piacának” tekintette, így közelítjük meg az kiindulópontot. **Túl minden**

el?ítéleten, amely egyszer?en a b?r színével kapcsolatos, egy hierarchikus elvet kellett volna kialakítani és szembesülni kellett volna egy nép és kultúrája fölötti uralomhoz való jog legitimációjának a problémájával. Nem rejthetjük el magunk el?l e probléma teljes súlyát. Valójában, ha az igazi kolonializmus id?szakát tekintjük, el kell ismerni, hogy **ez a legitimáció nagymértékben hiányzott**, amikor nemcsak vadakról, négerekr?l és más alsóbbrend? fajokról volt szó, hanem olyan népekr?l is, amelyek már rendelkeztek saját, ?srégi civilizációval és hagyományokkal, mint például a hinduk esetében. Velük összevetve a „fehérek” semmi mást nem helyezhettek el?térbe, mint technikai civilizációjukat, anyagi és szervezési fölényüket, ráadásul a kereszténységet azzal a különös igényével, hogy az egyetlen igazi vallás vagy legalábbis a legmagasabb vallás. Innen erednek a hierarchikus elv és az idézett „faji tudat” (faji nemzettudat) súlyos ellentmondásai, minthogy magában kellett volna foglalnia nemcsak a különbségek érzését, hanem a valódi fels?bbrend?ség érzését is. **Nyilvánvaló, hogy itt semmiképpen sem jöhettek szóba az „élettér nélküli népeknek” esetlegesen a „demográfiai kampány” által súlyosbított problémái, és ahogy már említettük ez utóbbiról beszélve: a számok pressziója nem öltheti fel egy bármilyen magasabb, etikai vagy szellemi értelemben vett jog jelent?ségét, és Mussolini hírhedt kirohanása az etiópai hadjárat idején: „Fasiszta és proletár Olaszország, talpra!”, bizonyára egyike a legkárhóztatandóbbaknak azok közül, amelyeket személyiségének „populista” összetev?je valaha is sugalmazott.** Legfeljebb a dolgozók Olaszországról lehetett volna beszélni, a marxista zsargon átvétele és az „osztályharc” végzetes mítoszának mintegy nemzetközi síkra való áthelyezése nélkül (amit egyébként már Corradini is megpróbált, nacionalista szempontból).

Másrészt mondani sem kell, hogy abban az állapotban, amelybe manapság a nyugati népek vannak kényszerítve, az efféle imént említett problémák teljesen értelmetlenné váltak. Egyrészt ma kizárólag a gazdasági gyarmatosítás álcázott formái léteznek, vagyis az „alulfejlett” és végül függetlenné vált színes népeknek a külföldi t?rke és ipar általi befolyásolása (az úgynevezett „második gyarmatosítás”, amelyben Amerika és Oroszország a f? riválisok): másrészt az új, nem európai „nemzetek” egyre inkább lemondanak minden valódi függetlenségr?l, mert egy furcsa paradoxonnak lehetünk tanúi: elvonatkoztatva a primitív és valóban alsóbbrend? etnikumoktól, a nem európai népek egész sora csak azért rázta le a „gyarmati” igát, hogy egy rosszabb formában szenvedje el azt, mint az idegen igazgatás alatti egyszer? gazdasági kizsákmányolás: egyre inkább lemondva gyakran több évszázados hagyományairól, ezek a népek elnyugatiasodtak, átvették a fehér népek civilizációját, ideológiáit, politikai és életformáit, tehát egyre inkább kapitulálva ezek álcivilizációjával szemben, **nem lévén már más ambíciójuk, mint hogy „fejl?djenek” és a fehér népek államainak nevetséges másodpéldányaiként nyilvánuljanak meg, és csak ilyen lidércként állva nekik ellen.** Így minden egy általános kiegyenlít?dés felé konvergál, és kizárólag a legdurvább hatalmi és érdekszféraviszonyok lehetnek meghatározóak, sokkal inkább, mint tegnap.¹

Visszatérve a f? témánkhoz, tanulmányozni kell a fasiszma „rasszista” fordulatának harmadik és legfontosabb tényez?jét. Itt a Mussolini által mindig is vallott eszmék vonatkozásában minden további nélkül folyamatosságról és következetességr?l lehet beszélni. A probléma, amely Mussolinit érdekelte, és amelyr?l hitte, hogy mint valódi, pozitív értelemben vett rasszizmus (vagyis az, amelyik különbözik mind az antiszemizmustól, mind a népfaj — az „olasz faj” — presztízsének a védelmét?l a színes népekkel szemben) jelent?s hozzájárulást adhatott volna, egy új olasz típus kialakításának a problémája volt, **ami megkülönböztetend? népünk jellemileg eléggé ingatag és anarchikus lényét?l (amely épp azért is mutat ilyen jellemz?ket, mert távol van attól, hogy megfeleljen bármiféle homogén „fajnak”).** Mussolini úgy gondolta, és nem is tévedett, hogy a fasiszma és a nemzet jöv?je nem annyira eszmék és intézmények átruházásától függ, mint inkább egy olyan alakító akciótól, amely egy kiválasztott típust hoz létre. „Új életmódot” és „új típusú olaszt” teremteni olyan követelmény volt, amit Mussolini a rezsím kezdete óta érzett — és láttuk, hogy már egy olyan id?szakban, amikor még semmiképpen sem lehetett náci befolyásról beszélni, mert Hitler még nem ragadta meg a hatalmat, tehát 1929-ben, ? a Vatikánnal való megegyezésr?l szóló parlamenti beszámolóban beszélt egy olyan állami akcióról, amely „folyamatosan átalakítva a nemzetet” elérhet „fizikai jellegéig” is: mely eszme egyébként szoros kapcsolatban volt az állam és nemzet mint „forma” és „anyag” közötti viszonyról általunk már kiemelt általános doktrínával. Nos, éppen ez volt a politikai rasszizmus követelményének pozitív és kreatív aspektusa is. Elvileg egyáltalán nem valami agyrémr?l volt szó. **Fajok tárgyában, nem mint adott, eredeti csoportok, hanem olyan csoportok, amelyek egy adott civilizációval és tradícióval kapcsolatban eléggé stabil jellemvonásokkal alakulnak ki, mindenekel?tt egy létezés mód, egy „belső rassz” által határozva meg önmagukat, a történelem nem kevés példát mutat számunkra. Kiindulhatunk éppen Izrael népéb?l, amely eredetileg távol volt attól, hogy megfeleljen egyetlen tiszta és homogén fajnak, inkább egy vallásos hagyomány által egyesített és alakított vegyület volt, az Egyesült Államokig, ahol a legvalószínűbb keverékb?l rövidesen egy könnyen felismerhet? típus született egy adott civilizáció, s?t álcivilizáció hatására (ami sokkal szélesebb lehet?ségeket villant fel, ha ellenben egy tradicionális jelleg?, valódi civilizációról van szó).**

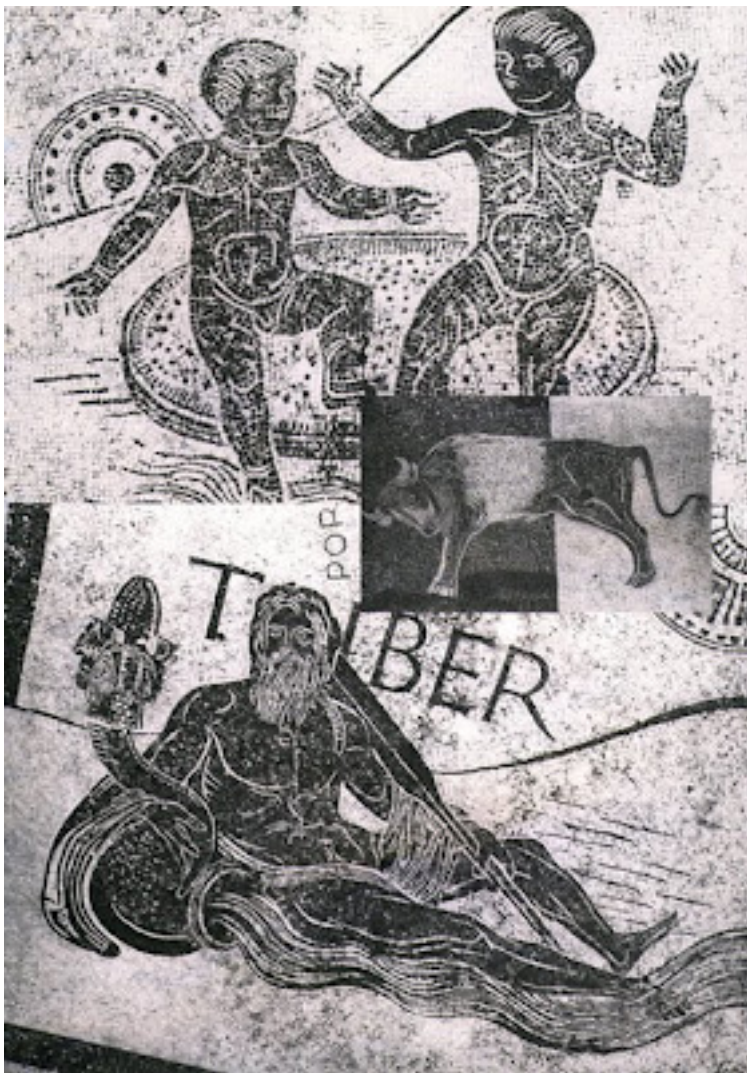


Ráadásul meg lehetett célozni az emberi teljesség ideálját. Miközben a rasszra és a vére való hivatkozás követelményként érvényesülhetett minden ellen, ami individualizmus, intellektualizmus és külsőséges viselkedés, nemcsak az emberi lényre, hanem egy állatra is alkalmazható már szokásos szólásmódokból, mint amilyen a „fajtiszta”, „jó fajtájú”, *être-race*-ig, a „faj” sajátos és elfogadhatatlan értelme következett: a saját fajta „típusához” való igazi és maximális megfelelés? volt szó, ami az esetek többségében nem, csak a kisebb részükben érvényesül. Az értelmiségiek vagy a „szellemi emberek” minden tiltakozása sem tehet semmit azon megfontolás ellen, hogy amikor igazi értékeket olyan emberek védenének, akik fizikai rasszként (*soma*) és jellemként (lelki faj) is egy felsőbbrendű típust reprodukálnának a test és szellem közötti lesújtó törés megmutatkozása helyett, az csak jó lenne, egy többlet lenne. **E tekintetben félretehetünk minden modern „rasszizmust”, és egy klasszikus, ha akarjuk, hellén ideálra hivatkozhatunk.** Ez azt jelentené, hogy bizonyos majdnem hisztérikus reakciók, amelyekre egyes értelmiségiek és kultúremlékek vetemednek, alighogy fajról hallanak beszélni, annak a veszélyét rejtik számukra, hogy már e ténnyel is jelzik: a „fajjal” kevésbé vannak tisztában.

Említettük, hogy a *Faji Kiáltvány*, amelyet 1938-ban a rasszista fordulat el?játékaiként eléggé heterogén irányultságú elemek innen-onnan összeszedett csoportja állított össze, hevenyészett és összefüggéstelen valami volt, már csak azért is, mert Olaszországban teljességében hiányoztak a megfelelő el?zetes tanulmányok. **Többek között a Kiáltványban azt állították, hogy a fajfogalom „tisztán biológiai”, és az „olasz faj” abszurd fogalmának a használatán túl ragaszkodtak ahhoz, hogy a „jelenlegi Olaszország lakossága árja vér? és civilizációja árja”, elmulasztva megjelölni azt, amit voltaképpen árján kell értenünk.** Valójában ez az árjaság valami negatívra és problematikusra korlátozódott, abból állt, hogy nem zsidó vagy színesfajú, bármiféle pozitív ellentételezés, egy felsőbbrendű kritérium bármiféle meghatározása nélkül, hogy megállapítsuk annak a magatartását, stílusát, életszemléletét, jellembeli és szellemi fogékonyságait, aki valóban árjának mondhatja magát. Az idegen befolyás itt aztán nyilvánvaló lett, amikor pontosították, hogy a fasiszta rasszizmusnak „északi-árja irányultságúnak” kell lennie.

Egy komoly fejl?dés folyamán mindezt meg kellett volna vitatni és helyesbíteni kellett volna. Márpedig ez az eset áll fenn, minthogy személyesen tanúsíthatjuk, hogy Mussolini minden további nélkül hajlott egy efféle fejl?désre. **Még a fasiszta rasszista fordulata el?tt alkalmunk volt arra, hogy állást foglaljunk egyrészt a biológiai és szcientista jelleg?, másrészt a kollektívizáló és fanatikus rasszizmus ellen, amely Németországban uralkodott, egy olyan rasszizmust állítva ezekkel szembe, amely figyelembe véve az emberi teljesség említett ideálját, els?sorban annak adott hangsúlyt, amit „belső fajnak” nevezünk, e tekintetben az emberi lény**

tradicionális, antimaterialista koncepcióját érvényesítve. Egyébként a „belső faj” lehetett volna a kiindulópontja és támasza annak a formáló akciónak, amelyről beszéltünk. És ha javasolni kellett egy „típust” mint ideált és mint kikristályosodási központot, Olaszország esetében ez nem az északi-árja típusra való hivatkozás volt, a németeket követve. Az eredettudomány bebizonyította, hogy egy közös, eredeti („indoeurópai”, „árja”) törzsről Európában egyrészt a hellén (elsősorban dór — Spárta), másrészt az alapvetően római, végül a germán elem különült el, a jellem, az etika, a szokások, az életszemlélet és a civilizáció e három ágon közös jellegzetes vonásai igazolván ezt a távoli, azonos eredetet. Ezért kikristályosodási központnak az „árja-római” típust lehetett választani adott tulajdonságaival, és ez konkrét síkon a faszizmus merész „római” elhivatottságának megfelelő beépítését jelenthette, teljesen függetlennek maradván a német rasszizmustól. Ezeket az eszméket, sok mással együtt, *A fajelmélet szintézise* című könyvünkben fejtettük ki. Mussolini elolvasta a könyvet, és jellemzően, hogy magához hívva bennünket téziseit feltétel nélkül támogatta, azzal is egyetértve, hogy ezekből kiindulva néhány fontos kezdeményezést tegyünk, amelyek megvalósulását azonban, bizonyos belső ellenállásokon túl, az események alakulása akadályozta meg.



Konkrétan annak a megállapításáról volt szó, hogy egy nemzet nem egy „faj”, és egy történelmi nemzet minden tagjában különböz? komponensek vagy együttes lehet?ségek vannak jelen. Egy megfelelően magas feszültség? légkör hatása az lehet, hogy e lehet?ségek közül némelyek felülkerekednek és olyan differenciálódást visznek végbe, amely fokozatosan még magát a *soma* szintet is elérheti. Páratlan módon felhívták a figyelmet arra, hogy különleges feladatokkal megbízott speciális testületek tagjaiból még fizikailag is közös típus különül el (manapság például az ejt?erny?sök és hasonlók). Ilyen eszmerendszernek nyilvánvalóan semmi köze sincs egy alantas rasszizmushoz, sem egy közönséges antiszemitizmushoz,² és úgy véljük, hogy ez is belefér a hierarchikus és tradicionális jelleg? állam tevékenységével nem összeegyeztethetetlen értékek keretébe.

Ha felismerjük az említett három tényez?t és a kapcsolódó követelményeket, különösen pedig arra emlékezve, hogy mennyire önkényes a rasszizmust kizárólag az antiszemita fanatizmussal azonosítani, a faszizmus rasszista aspektusát (ha ragaszkodunk e kifejezés használatához) sem kell pusztán eltévelyedésnek, majmolásnak vagy

„idegen testnek” tekintenünk.

Ebben az összefüggésben az egész fasiszta kísérlet tekintetében egy általános retrospektív megállapítást tehetnénk. **Egy eszme és egy rendszer bels? értékét önmagában kell megítélni, elvonatkoztatva mindattól, ami az esetlegesség világába tartozik. Gyakorlatilag és történelmileg azonban azoknak az embereknek a min?sége a dönt?, akik ezt az eszmét és ezt a rendszert támogatják és védik. Ha ez a min?ség gyenge, az kevésbé fogja károsítani az elvek bels? értékét — és fordítva: megtörténhet, hogy egy hibás és elméletileg nem kifogástalan rendszer kielégít? módon m?ködhet, legalábbis egy bizonyos ideig, ha egy kvalifikált csoport és kvalifikált vezet?k viszik.** Ezért olyan fontosak azok az általános, szellemi és jellembeli, nem pusztán biológiai értelemben vett „faji értékek”, amelyekr?l az el?bb beszéltünk.

Nos, ezt feltéve, meg kell kérdeznünk, hogy a fasiszmus negatívumai, vagy azok, amelyek a fasiszmus ideológiai homlokzata mögött meghúzódtak, s kés?bb a próbatétel pillanatában mutatkoztak meg, mennyire tulajdoníthatók lényegileg ennek a tényez?nek: az emberi tényez?nek. Nem félünk attól, hogy megfordítsuk az úgynevezett antifasiszmus tézisének, amikor kijelentjük, hogy nem a fasiszmus hatott negatívan az olasz népre, az „olasz fajra”, hanem fordítva: ez a nép, ez a „faj” hatott negatívan a fasiszmusra, vagyis a fasiszta próbálkozásra, amennyiben megmutatta, hogy nem tudott elegend? számban olyan embereket nyújtani, akik bizonyos követelményeknek és bizonyos szimbólumoknak megfelel? magas szintet elértek volna, olyan egészséges alkotórészeket, akik képesek lettek volna el?mozdítani azoknak a pozitív lehet?ségeknek a kialakulását, amelyek benne lehettek a rendszerben. Ez a hiányosság ugyanígy felmerül azoknak a valóban szabad embereknek a tekintetében, akik nem a fasiszmuson kívül és a fasiszmus ellen m?ködhettek, hanem a fasiszmuson belül: hiányoztak azok az emberek, akik félelem nélkül képesek lettek volna világosan megmondani Mussolininek azt, amit meg kellett mondani, akik tájékoztatták volna arról, amir?l jó lett volna, ha tud, ahelyett hogy vágyainak megfelel? illúziókba ringatták volna (különösen gondolva arra az esetre, hogy mit hitettek el Mussolinival a háborúba való belépéshez Olaszország tényleges ipari és katonai lehet?ségeivel kapcsolatban). Persze a *Ventennio* alatt voltak ilyen emberek, de elégtelen számban.

Érvényesíteni kellett volna a régi római maximát, mely szerint egy igazi vezet? nem arra törekszik, hogy szolgálja gazdája legyen, hanem arra, hogy szabad emberek legyenek a közelében, akik követik: hogy kiigazítsák azt a lelki beállítódást, amely az emberi gyengeség miatt majdnem végzettszer?en felülkerekedik abban, aki a hatalom birtokosa, és amely bátorítja a szolgálk?séget. Általában mit gondoljunk azokról az alapokról, amelyekre a fasiszmus részben támaszkodott, arról az anyagról, amely rendelkezésre állt, amikor az ?rjöng? néptömegek a széljárás megváltozásakor szemmel láthatólag úgy olvadtak el, mint hó a napon, és amikor végigtekintünk az egykori fasiszták számán, akik e változás következtében manapság nem haboznak kijelenteni, hogy az el?z? korszakban rosszhiszem?ség áldozatai voltak, pusztán konformizusból vagy oportunizusból cselekedtek vagy az elméjük volt elhomályosulva? Véleményünk szerint tehát a pernek nagyrészt az „olasz faj” ellen kellene folynia, és arra a kevésbé vigasztaló következtetésre kellene jutnia, hogy ez a „faj” ellenszegül mindannak, ami elvállik a „hagyományától”, amely „hagyomány” a fasiszmust sötét zárójelben, a „demokráciához” való visszatérést pedig (kizárólag az ellenség gy?zelmének betudhatóan) teljesen másképp, egy „második *Risorgimento*-ként” tünteti fel, teljesen szakítva mindazzal, ami egy igazi jobboldal politikai és állameszményeinek a körébe tartozhat.

Amint láttuk, megkülönböztet? kritikánkhoz elméleti téren lényegileg a *Ventennio* fasiszmusára hivatkoztunk. Úgy hisszük, hogy a második fasiszusból, a salò-i köztársaság fasiszmusából e téren igen keveset meríthetünk, mivel túlságosan sok esetleges tényez? hatott arra, amit ez egy állami és politikai-társadalmi doktrína vázlataként nyújtott, és mivel teljesen hiányzott számára a nyugodt érés id?szaka. **Az értéke a harcos és légionárius aspektusában van. Ahogyan valaki helyesen figyelte meg, ez abban a tényben áll, hogy talán az egész olasz történelem folyamán el?ször, e második fasiszmussal az olaszok jelent?s tömege tudatosan választotta a vesztes helyzetében való harc, az áldozat és a népszerűtlenség útját, hogy engedelmességen a vezet?höz való h?ség és a katonai becsület elvének.** Ebben az értelemben ez azokból emelkedett ki, akik megállták a t?zpróbát, és bármilyen ideológiát és elfogultságot mell?zve — ezt nagyon alá akarjuk húzni —, tisztán morális és egzisztenciális szempontból kimondható, hogy ilyen körülmények között ezzel adott magáról pozitív tanúbizonyságot az „olasz faj”, mindahhoz az egyébhez társulva, amit az egyszere? olasz katona a reguláris egységekben vagy a feketeingesek zászlóaljában a csatatereken adni tudott.³



Jegyzetek:

1. Tegnapig érdekes kivétel volt látható Japánban: egy tradicionális civilizáció és egy küls? modernizáció együttléte. A második világháború után azonban ez az egyensúly egyre jobban eltolódott a második kifejezés javára, és az utolsó fénysugarak egyenként kihúnynak.

2. Fentebb emlékeztettünk rá, hogy antiszemitizmus minden id?ben létezett. A keresztény korszakban ennek vallásos jellege volt, de nehéz lenne megmagyarázni ugyanabban a népben a zsidók iránt táplált állandó ellenszenvet kizárólag a vallásos faktorról anélkül, hogy ne léptetnénk be a jellembeli faktort is. A modern antiszemitizmusnak ellenben szociális alapja volt: ama tény által kiváltott reakcióhoz köt?dhet, hogy az egymással szoros szolidáris zsidóknak egyes országokban sikerült dönt? pozíciókra szert tenniük az intellektuális, a gazdasági és a szakmai életben, mégpedig olyan mértékben, amely semmiféle kapcsolatban sem volt a zsidó közösségnek az érintett nemzetek „árja” lakosságához viszonyított számbeli arányával (lásd: II. rész IV. fejezet). De ha pártatlanok akarunk lenni, nem lehet egyedül csak a szociális követeléseket kidomborítani, miáltal a „fajra” való hivatkozás az „állj fel, hogy én ülhessek oda” ürügyére korlátozódhatna. Ellenben szükséges lenne els?sorban is meghatározni a zsidó létezmódot (a zsidóságot mint bels? vagy szellemi fajt), és elvonatkoztatva a kulcspozíciókban elfoglalt számarányoktól, kimutatni, hogy az egyedi esetekben ez a létezmód sajátos, nem kívánatos irányt ad a hozzákapcsolódó tevékenységnek, esetlegesen anélkül, hogy a kérdéses személy tudatában lenne ennek. Természetesen ennek a „fajnak” — a „zsidóságnak” — semmi köze sincs a valláshoz: a kereszténységre való áttérés éppen annyira változtatja meg azt, mint ahogy egy ugyanilyen áttérés megváltoztathatja egy néger alkatát, öröklött és veleszületett hajlamait. Ebb?l ered a bels? faj fogalmának a fontossága, hogy elejét vegyük minden egyoldalúságnak. Erre hivatkozva azonban már volt alkalmunk kijelenteni, hogy **manapság minden zsidóellenes polémiának kevés az értelme, mivel azok a tulajdonságok, amelyeket esetlegesen kárhoztathatunk a zsidókban, a jelenlegi úgynevezett „árjában” ugyanúgy megvannak**, anélkül, hogy birtokolnák az örökletes precedensek enyhít? körülményét. Az amerikai kapitalizmusról beszélve, és a zsidóknak a kufárkodáshoz, a pénzhez, a haszonhoz való hagyományos kapcsolatait vizsgálva Werner Sombart hasonlóképpen mondhatta azt, hogy a zsidó annyiban emancipálódott és lépett be a modern korszakba, amennyiben átadta a saját mentalitását a nem zsidóknak.

3. 1943. szeptember 28-i dátummal jelent meg a *Politica Nuova* folyóiratban egy írás, „Considerazioni sui fatti d'Italia” címmel, amelyet azután Mussolini rendelkezésére — aki tehát osztotta a benne megfogalmazott gondolatokat — újra kiadtak egy széleskör? terjesztésre szánt brosúra formájában. Egyfajta önkritikáról van szó: a fasiszmus bizonyos aspektusairól és a benne megvalósuló elhajlásokról. Egyes vádak méltóak arra, hogy itt felhozzuk ?ket. Azzal vádolták a rezsim politikai osztályát, hogy „egyre s?r?bb hártját képzett Mussolini és a fasiszta tömeg között azért, hogy a *Duce* ne fedezhessen fel benne más lehetséges munkatársakat: ezért aztán

minden valamennyire is értékes fasisztát egyenesen veszélyesnek tekintettek, ha kapcsolatot tartott a Duce-val, és szó szerint addig üldözték, amíg meg nem gy?zték, hogy térjen vissza a homályba, vagy ha makacskodott, akkor addig, amíg politikailag meg nem semmisítették.” A második vádpont szerint (ez a politikai osztály) „a rezsim vezet? rétegeiben a rotációs ?rsé?gváltás módszerét a közös anyagi érdekek és a politikai cinkosságok szoros és hermetikusan zárt rendszerében alkalmazta: visszaélt Mussolini bizalmával egészen odáig, hogy eltitkolta vagy meghamisította el?tte a rezsim helyzetét és az ország hangulatát a legkritikusabb órákban is, hogy azután a Duce vállára helyezze olyan intézkedések és utasítások felel?sségét vagy egyenesen a kezdeményezését is, amelyek nem az övéi voltak”. Mindennek tudatában kellene lenni, amikor azt állítják, hogy „az olasz fasizmus leckéje megmutatja nekünk a saját hatalma által elszigetelt ember veszélyeit és korlátait”, a „tisztá cezarizmus hiányosságát és veszélyét, amire végül a fasizmus korlátozódott” (Maurice Bardèche). Nem elhanyagolandó, hogy **ebben jórészt az általunk megjelölt olasz emberi szubsztancia játszik szerepet, nagyon különböz? magatartásokkal attól, amit egy Rend szigorú ideája — ama elszigetel?dés egyetlen helyrehozójaként — megkövetelt volna.** Ugyanebben az írásban, a háború vonatkozásában, egyeseket azzal vádoltak, hogy „el?bb veszélyeztették a háború vezényleését egy középszer? retorikai patriotizmus b?séges megnyilvánulásai ellenére is, majd el?idézték a katonai katasztrófát, természetes ellenszenvvel viseltetvén minden olyan magasabbrend? megpróbáltatással (*prova suprema*) szemben, amely nem is annyira a nemzet sorsát veszélyeztethette, mint inkább saját, addig kedvez? és nyugodt létezésüket zavarta meg”. Mindezt elismerni, még ha túl kés?n is, említésre méltó.

Gazdag István fordítása

(Lancin néhány korrekciójával és kiegészítéssel)

* Forrás: Julius Evola: *Fasizmus és Harmadik Birodalom*. Bp., Europa Authentica, 2002. ([Fascismo e Terzo Reich](#), 1964.)

<http://konzervativok.blogspot.com/> Konzervatív Teakör - A Flag Polgári M?hely partnere



Ajánló